

พนักงานเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด : อีกก้าวของเครือข่ายความร่วมมือด้านสิทธิมนุษยชน

สำนักส่งเสริมและประสานงานเครือข่าย

ก ณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยคณะอนุกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งพลตำรวจเอก วันชัย ศรีนวลนัต เป็นประธาน ได้ริเริ่มโครงการ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้

ร่วมกันระหว่างส่วนราชการในจังหวัดด้านการปกป้องคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ทั้งยังเป็นการขยายเครือข่ายด้านสิทธิมนุษยชนระดับจังหวัด ในการช่วยตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้างต้น จึงแบ่งกิจกรรมสนับสนุนการทำงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ดังนี้ ๑) ซึ่งแจ้งทำความเข้าใจ และรับฟังความเห็น เพื่อขอความร่วมมือระดับนโยบายของจังหวัด

อ่านต่อหน้า ๓

สารบัญ

๑ พนักงานเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด : อีกก้าวของเครือข่ายความร่วมมือด้านสิทธิมนุษยชน

๒ มุมสะท้อน

๔ ภาพกิจกรรม

๕ กสม.ร่วมสวน “เข้าถึง เข้าใจ สิทธิมนุษยชน ของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ

๖ สรุปผลการประชุมคณะอนุกรรมการชายแดนภาคใต้ ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรณีนายสุไลมาน แบนซา เสียชีวิต ในระหว่างการควบคุมตัวของเจ้าหน้าที่ทหาร ที่ศูนย์เสริมสร้างความสมานฉันท์ค่ายอิงคยุทธบริหาร จังหวัดปัตตานี

๗ ก้องไม่พร้อม : สิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ กับโอกาสทางการศึกษา

๘ ปุจฉา วิปสนา

๘ วิธีการร้องเรียน สกิติเรื่องร้องเรียน

บุบสะท่อน

จดหมายข่าว “มุมมองสิทธิ” ฉบับนี้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะได้นำเสนอบทบาทภารกิจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเชิงรุกของเครือข่ายความร่วมมือด้านสิทธิมนุษยชนระดับจังหวัดในการช่วยตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ในการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการตรวจสอบกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งจะได้ดำเนินการให้ครบถ้วนทุกภูมิภาคโดยเร็ว

Wamsสัมมนา เรื่อง “เข้าถึง เข้าใจ สิทธิมนุษยชนของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ” จัดโดยสมาคมฟ้าสีรุ้ง เครือข่ายสิทธิมนุษยชนได้ข้อสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหามา ไม่ว่าจะเป็นด้านกฎหมาย ด้านสาธารณสุข ด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ที่ทุกภาคส่วนจะได้ร่วมกันปกป้องและคุ้มครองกลุ่มบุคคลดังกล่าว

สอบถึง ผลการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีนายสุไลมาน เนซซา เสียชีวิตในระหว่างควบคุมตัวของเจ้าหน้าที่ทหารในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นบทบาทหนึ่งที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ เพื่อให้ความสันติสุขกลับคืนมาโดยเร็ว

อีกภารกิจหนึ่ง ที่สำคัญของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คือ การเสนอแนะปรับปรุงกฎหมาย (ร่าง) พระราชบัญญัติคุ้มครองอนาถมัย การเจริญพันธุ์ พ.ศ. เพื่อเปิดโอกาสในเรื่องสิทธิมนุษยชนและการคุ้มครองสิทธิอนาถมัยเจริญพันธุ์ของผู้หญิงในสังคมต่อไป

รายละเอียด ของภารกิจดังกล่าวข้างต้นท่านผู้อ่านจะศึกษาได้ในจดหมายข่าว “มุมมองสิทธิ” ฉบับนี้ หากมีข้อเสนอแนะประการใดที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาจดหมายข่าว “มุมมองสิทธิ” ให้เป็นสื่อกลางในการนำเสนอข่าวสาร ข้อมูล และความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนให้ดียิ่งขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยินดีรับฟังความคิดเห็นจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประธานกรรมการ : ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์
กรรมการ : นายแพทย์แท้จริง ศิริพานิช
: นายแพทย์นิรันดร์ พิทักษ์วัชระ
: ดร.ปริญญา ศิริสารการ
: นายไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์
: พลตำรวจเอกวันชัย ศรีนวลนัต
: นางวิสา เบ็ญจะมโน

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เลขาธิการ : นายแพทย์ชูชัย ศุภวงศ์
รองเลขาธิการ : นายประนุญ สุวรรณภักดี
: นายวีรวิทย์ วีรวรวิทย์

บรรณาธิการ

นางจินตนา ณ ระนอง

กองบรรณาธิการ

นายบุญแก้ว สมนึก
นางสาวธัญญา กอบศิริกาญจน์
นายสิริศักดิ์ ประดิษฐานกุล
นางสาวนิรมล เชื้อไทย
นายเจ็ดชัย ยุสอุปมานนท์
นายประพาส สาริกานนท์
นางสาวกิตติพร บุญอ่ำ

“มุมมองสิทธิ” เป็นจดหมายข่าวของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

- จัดทำเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
- การนำข้อความหรือเรื่องราวบางส่วน หรือทั้งหมด ไปเผยแพร่โปรดอ้างอิงแหล่งข้อมูล
- ขอเชิญผู้สนใจส่งความคิดเห็น และบทความเพื่อเผยแพร่ข่าวสารด้านสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้เรื่องที่ได้รับการพิจารณา เพื่อลงพิมพ์ขอสงวนสิทธิ์ในการปรับปรุงข้อความ เพื่อความเหมาะสมในการจัดพิมพ์

บทความ/ข้อความ หรือความคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏอยู่ในจดหมายข่าว “มุมมองสิทธิ” เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) มีเอกสารและสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องสิทธิมนุษยชน พร้อมทั้งมีชุดนิทรรศการเผยแพร่ โปรดสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม

๒) แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด อันประกอบด้วยผู้ทำงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งที่อยู่ในภาครัฐ และภาคประชาชนในจังหวัด
 ๓) จัดฝึกอบรมและเตรียมความพร้อมแก่พนักงานเจ้าหน้าที่พร้อมคู่มือสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน และ
 ๔) ติดตามประเมินผลโครงการฯ ในภาพรวม และตรวจเยี่ยมพนักงานเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดเพื่อรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

จะสมัครเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ภายใต้โครงการนี้ได้อย่างไร

สำหรับระยะแรก กำหนดให้มีจังหวัดเป้าหมาย ๑๖ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดที่เป็นที่ตั้งของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค รวม ๘ ภาค (ยกเว้น ภาค ๙) และจังหวัดที่มีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมากที่สุดของแต่ละภาค โดยเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้ประชุมชี้แจงและหารือร่วมระหว่างประธานอนุกรรมการฯ ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม และผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม และเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๓ ได้จัดฝึกอบรมและเตรียมความพร้อมแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ประจำจังหวัดนครปฐมและจังหวัดกาญจนบุรี อันเป็นจังหวัดในภาค ๗

จังหวัดเป้าหมาย ๑๘ แห่ง

- ภาค ๑ พระนครศรีอยุธยา และสมุทรปราการ
- ภาค ๒ ชลบุรี และระยอง
- ภาค ๓ นครราชสีมา และอุบลราชธานี
- ภาค ๔ ขอนแก่น และอุดรธานี
- ภาค ๕ เชียงใหม่ และเชียงราย
- ภาค ๖ พิษณุโลก และตาก
- ภาค ๗ นครปฐม และกาญจนบุรี
- ภาค ๘ สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช

การฝึกอบรมดังกล่าวเน้นการมีส่วนร่วม และการแลกเปลี่ยนความเห็น ประกอบด้วยเนื้อหา ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน แนวทางการตรวจสอบการละเมิดสิทธิ บทบาทของพนักงานเจ้าหน้าที่ และแบ่งกลุ่มแลกเปลี่ยนความเห็นระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรม ประเด็นการทำงานร่วมกัน และแนวทางการทำงานของจังหวัด

พล.ต.อ.วันชัย ศรีนวนนิต กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และประธานอนุกรรมการฯ อธิบายถึงความสำคัญและแนวทางการทำงานร่วมกัน ดังนี้

พนักงานเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดนี้ จะมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลืองานของ กลสม. ด้านการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนระดับจังหวัด โดยไม่ต้องจัดตั้งสำนักงาน กลสม. สาขาในจังหวัดต่างๆ ขึ้นอีก โครงสร้างของพนักงานเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน ผู้แทนจากหน่วยงานรัฐในกระบวนการยุติธรรม และผู้แทนจากภาคเอกชน ผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ จะได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายตามระเบียบราชการ รวมทั้งอาจแต่งตั้งเป็นคณะอนุกรรมการ เพื่อแสวงหาและตรวจสอบข้อเท็จจริงได้

แล้วจะตรวจสอบการละเมิดสิทธิในพื้นที่ได้อย่างไร

ในการฝึกอบรมเตรียมความพร้อมพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำจังหวัดนครปฐมและจังหวัดกาญจนบุรี ในวันดังกล่าว ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการตรวจสอบการละเมิดสิทธิในพื้นที่ ว่า ควรแบ่งเรื่องร้องเรียนเป็น ๒ ประเภท กล่าวคือ กรณีร้องเรียนทั่วไปให้จังหวัดแก้ไขและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และกระบวนการตามปกติของจังหวัด

ส่วนกรณีร้องเรียนที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนให้ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด ในฐานะเลขานุการของพนักงานเจ้าหน้าที่จังหวัด ส่งเรื่องให้ที่ประชุมพนักงานเจ้าหน้าที่ของจังหวัด มอบหมายผู้รับผิดชอบเป็นรายกรณี จากนั้นให้ผู้รับผิดชอบดังกล่าวรายงานผลการตรวจสอบในที่ประชุมพนักงานเจ้าหน้าที่และแจ้งให้ กลสม. เพื่อการประสานงานต่อไป

การพิจารณาว่ากรณีร้องเรียนใดเข้าข่ายละเมิดสิทธิ หรือไม่ ให้เทียบเคียงและวิเคราะห์ว่า การกระทำ หรือการละเลยการกระทำนั้นสอดคล้องตามหลักการและมาตรฐานด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยให้การรับรองไว้ในกฎหมายหลักของประเทศ และพันธกรณีระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนหรือไม่ ประการใด

จากความพยายามครั้งนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด
 จะเป็นจุดเชื่อมประสานความร่วมมือ
 และการทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากรภาครัฐ
 และภาคประชาชน เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
 อย่างน้อยในระดับจังหวัดและขยายไปทั่วประเทศได้ทีละจุด

เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๓ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยคณะอนุกรรมการสื่อสารสาธารณะเพื่อสิทธิมนุษยชน จัดสัมมนาเรื่อง “สิทธิหลังไฟมอด” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการสร้างสิทธิรู้สิทธิ และการใช้สิทธิของประชาชนผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน ในเหตุการณ์การชุมนุม และการเยียวยา ฟ้นฟูจิตใจของประชาชน ผู้เกี่ยวข้องในเหตุการณ์ ณ ห้องประชุม BM - 6 - 02 ชั้น ๖ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๓ นายกษิต ภิรมย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เข้าพบ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อปรึกษาหารือ เรื่อง “การทำงานร่วมระหว่างคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับกระทรวงการต่างประเทศ” ณ ห้องประชุม ๖๐๖ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ นางวิสา เบ็ญจมาภรณ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวปิดเวทีนโยบายสาธารณะเรื่อง “ครูข้างถนนกับเด็กเร่ร่อน : ความหวังที่โดดเดี่ยวในสังคมไทย” จัดโดยมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก และเครือข่ายองค์กรเพื่อเด็กเร่ร่อน ณ ห้องประชุมแกรนด์ฮอลล์ โรงแรมรามารา การ์เด้นส์

เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๓ นายแพทย์นิรันดร์ พิทักษ์วัชระ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประธานคณะอนุกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติด้านสิทธิชุมชน ประชุมและรับฟังคำร้อง กรณีคัดค้านโครงการพัฒนาลุ่มน้ำตาปี-พุมดวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และขอคุ้มครองสิทธิของแกนนำและครอบครัวผู้เคลื่อนไหว ณ ห้องประชุม ๗๐๙ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๓ กลุ่ม ๒๔ มิถุนาประชาธิปไตย ประมาณ ๓๐ คน นำโดยนายสมยศ พุกษาเกษมสุข เดินทางยื่นเข้ายื่นหนังสือร้องเรียน ต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กลสม). ขอให้มิมติให้รัฐบาลยกเลิกการขยายเวลา พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินทุกจังหวัด โดยมี นายแพทย์นิรันดร์ พิทักษ์วัชระ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และประธานอนุกรรมการสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง เป็นผู้รับเรื่องร้องเรียนดังกล่าว ณ ห้องประชุม ๗๐๙ ชั้น ๗ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กสม.ร่วมเสวนา

“เข้าถึง เข้าใจ สิทธิมนุษยชนของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ”

กลุ่มงานประชาสัมพันธ์

เมื่อวันพุธที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์ ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นายไพบูลย์ วราหะโพธิ์ และนางวิสา เบ็ญจมะโน กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เข้าร่วมเสวนาหัวข้อ “เข้าถึง เข้าใจ สิทธิมนุษยชนของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ” ณ โรงภาพยนตร์ที่ ๕ ดิเอสพลาเนด รัชดา จัดขึ้นโดยมูลนิธิธีรนาถ กาญจนอักษร ร่วมกับสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชนด้านความเป็นธรรมทางเพศ (Gender Justice) โดยการสนับสนุนจากกองทุนโลก และเพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นและเสนอข้อเท็จจริงในการพัฒนาข้อมูลองค์ความรู้ ความเข้าใจด้าน “สิทธิทางเพศ” ของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศระหว่างองค์กรเครือข่ายความหลากหลายทางเพศ หน่วยงานด้านสาธารณสุข และหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย และหน่วยงานที่มีหน้าที่แก้ไขปรับปรุงกฎหมาย

ในงานเสวนาครั้งนี้ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์ ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้เกียรติเป็นผู้กล่าวเปิดงานว่าความหลากหลายทางเพศเป็นเรื่องที่พูดคุยกันมานาน ต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจในความหลากหลายทางเพศ งานเสวนานี้จึงเป็นบันไดอีกขั้นที่จะก้าวไปข้างหน้าของสิทธิมนุษยชนของผู้มีความหลากหลายทางเพศ การแสดงละครจากกลุ่มไบบี ไทวี่ ที่นำเสนอเรื่อง “หลากหลายชีวิต สิทธิมนุษยชนของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ” และร่วมแลกเปลี่ยนหลังชมละครสั้น ตลอดจนการเสวนาพันธกิจเพื่อ “เข้าถึง เข้าใจ สิทธิมนุษยชนของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ” มีวิทยากรเข้าร่วมเสวนาและแสดงทัศนะในแง่มุมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ ดังนี้

- **นายไพบูลย์ วราหะโพธิ์** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นวิทยากรในการเสวนาได้กล่าวถึงหลักสิทธิมนุษยชนและความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในมาตรา ๓๐ คือ บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ต้องเคารพคุณค่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เคารพในสิทธิของตนเองและไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น
- **รศ.ดร.จรี วิจิตรวาทการ** อดีตสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) กล่าวถึงความเสมอภาคและความเชื่อที่ว่าทุกคนมีความเท่าเทียมกันในสังคมไทย ซึ่งมีความยึดหยุ่นและอดทน ยอมรับในความแตกต่างและหลากหลายได้ไม่เหมือนกับบางประเทศ แต่แท้ที่จริงแล้วลึก ๆ นั้นสังคมไทยก็ยังไม่เชื่อในความเสมอภาคเท่าเทียมกันทุกคน แม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจะตราไว้อย่างไร

- **นายตล บุนนาค** ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำสำนักประธานศาลฎีกา กล่าวว่า ทุกคนไม่ว่าเพศใดสามารถเป็นผู้พิพากษาได้โดยจะต้องไม่มีความประพฤติที่ขัดต่อศีลธรรมอันดี และกล่าวถึง การเขียนกฎหมายว่ากฎหมายจะพัฒนาตามสังคม กฎหมายที่ดีจะต้องเขียนล้ำหน้า ซึ่งกฎหมายในปัจจุบันบางอันยังปรับไม่ทันจึงทำให้เกิดปัญหา
 - **พญ. เพชรศรี ศิริรัตนันดร** นายแพทย์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเวชกรรมป้องกัน กรมควบคุมโรค กล่าวถึงการให้บริการทางการแพทย์ ในขณะนี้ให้ความสำคัญกับการให้บริการโดยไม่เลือกปฏิบัติตามหลักจริยธรรมทางการแพทย์
 - **พล.ต.ดร.จักรกฤษ สิงห์ศิลารักษ์** ผู้บังคับการกองบังคับการฝึกอบรมตำรวจกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กล่าวถึงการปฏิบัติงานของตำรวจที่ไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้ต้องหาที่มีความหลากหลายทางเพศ แต่ยังมีปัญหาในเรื่องของกฎระเบียบของการเข้ารับราชการตำรวจที่ระบุห้ามบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศเข้ารับราชการตำรวจ
 - **พันเอกชาติชาย แจ้งสี** กองการลัสดี หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กล่าวถึง การดำเนินการของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศที่สามารถผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงในการลงความเห็นของแพทย์ในใบ สด.๔๓ ไปในทางที่ดีขึ้น และการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารที่ปัจจุบันได้มีวิธีการปฏิบัติต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศที่แตกต่างไปจากแต่ก่อน คือการจัดพื้นที่ไว้สำหรับบุคคลดังกล่าว
 - **นพ.สุกมล วิภาวิพกุล** จิตแพทย์ กล่าวถึง ความเข้าใจและการให้เกียรติต่อผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศที่แสดงออกมาทางการเรียกขาน โดยเชื่อว่าการให้ความเข้าใจที่ถูกต้องมาจากการใช้คำพูดที่ถูกต้อง เช่น การเรียกแทนผู้เบี่ยงเบนทางเพศว่า ผู้มีความหลากหลายทางเพศ หรือ เรียกกลุ่มรักร่วมเพศ (Homosexual) ว่า กลุ่มรักเพศเดียวกัน
 - **คุณพรสม เปาปราโมทย์** สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว การทำงานของหน่วยงานที่ขณะนี้กำลังจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมโอกาสและความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ตามแนวทางของกฎหมายความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย
 - **และนายไพศาล ลิขิตปรีชากุล** ผู้แทนเครือข่ายความหลากหลายทางเพศ ที่กล่าวถึงปัญหาของผู้มีความหลากหลายที่ประสบปัญหาอยู่ในปัจจุบัน เช่น การถูกตีตบท้ายห้ามเข้าในบางสถานที่ เช่น โรงแรม ร้านอาหาร การถูกเลือกปฏิบัติทางการศึกษา และการใช้วัฒนธรรม เช่น การถูกประกาศห้ามขึ้นรถขบวนแห่บุปผาชาติในงานไม่ดอกไม้ประดับ ครั้งที่ ๓๔ ที่จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น
- ดำเนินรายการโดยคุณมีสุข แจ้งมีสุข พิธีกรรายการโทรทัศน์ ผู้หญิงถึงผู้หญิง
- ภายหลังการเสวนาดังกล่าว ในเวลา ๑๙.๓๐ น. ผู้เข้าร่วมเสวนาเข้าร่วมชมละครเวที เรื่อง “กินรีสีรุ้ง”

สรุปผลการประชุมคณะกรรมการชายนแดนภาคใต้ ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรณีนายสุไลมาน แนซา เสียชีวิตในระหว่างการควบคุมตัวของเจ้าหน้าที่ทหาร ที่ศูนย์เสริมสร้างความสมานฉันท์ ค่ายอิงคยุทธบริหาร จังหวัดปัตตานี

คณะกรรมการชายนแดนภาคใต้ ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ตามที่ปรากฏข่าวตามสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับกรณีนายสุไลมาน แนซา ได้เสียชีวิตในระหว่างการควบคุมของเจ้าหน้าที่ทหารที่ศูนย์เสริมสร้างความสมานฉันท์ ค่ายอิงคยุทธบริหาร จังหวัดปัตตานี กรณีดังกล่าวเป็นเรื่องที่ประชาชนในพื้นที่มีความสงสัยสาเหตุที่แท้จริงของการเสียชีวิตเป็นอย่างมาก รวมทั้งองค์กรภาคประชาสังคมก็กำลังเฝ้ามองการตรวจสอบหรือการแสวงหาข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความจริงปรากฏ ประกอบกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนกรณีการเสียชีวิตของนายสุไลมานฯ โดยขอให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและให้ความเป็นธรรม

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้คณะกรรมการชายนแดนภาคใต้ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนดังกล่าว โดยคณะกรรมการชายนแดนภาคใต้มีอำนาจหน้าที่ที่ต้องดำเนินการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน และการใช้กระบวนการตุลาการเพื่อสร้างความเป็นธรรม และประสานงานเพื่ออำนวยความสะดวกด้านสิทธิมนุษยชน

สำหรับกรณีการเสียชีวิตดังกล่าว คณะกรรมการชายนแดนภาคใต้ได้ลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นได้จำนวนหนึ่งแล้ว และในวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ คณะกรรมการชายนแดนภาคใต้ได้เชิญผู้เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริง ในกรณีดังกล่าว ได้แก่ ๑) ผู้แทนกองทัพภาคที่ ๔ ๒) ผู้บัญชาการศูนย์ข่าวกรอง จังหวัดชายนแดนภาคใต้ ๓) ผู้อำนวยการศูนย์เสริมสร้างความสมานฉันท์ ๔) ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรหนองจิก ๕) รองอัยการจังหวัดปัตตานี ๖) พนักงานปกครองอำเภอปัตตานี ๗) แพทย์หญิงคุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ ๘) แพทย์ผู้ชันสูตรพลิกศพจากโรงพยาบาลหนองจิก

หลังจากการรับฟังคำชี้แจง คณะกรรมการชายนแดนภาคใต้มีความเห็นสรุปในเบื้องต้นว่า ประเทศไทยได้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายพิเศษต่าง ๆ รวมทั้งมีพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน เช่น อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมาน และการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นต้น ตลอดจนการยึด

ปณิธานตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เพื่อเป็นหลักในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และเป็นกรอบในการทำงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งหลังจากคณะกรรมการชายนแดนภาคใต้ได้ข้อมูลครบถ้วนแล้ว จะได้สรุปและจัดทำรายงานผลการตรวจสอบ เสนอคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณา แล้วแจ้งผลการตรวจสอบไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป ซึ่งในขั้นนี้คณะกรรมการชายนแดนภาคใต้มีข้อสังเกตที่สำคัญ ที่จะช่วยกันให้เกิดความเข้าใจในหมู่ประชาชน และมีให้เกิดเงื่อนไขที่ไม่เป็นธรรม เกิดขึ้น คือ

๑. เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วน สมควรมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบพิสูจน์ และบริเวณที่เกิดเหตุให้ละเอียดในทุกพื้นที่ เพื่อสร้างความกระจ่างในกรณีที่เกิดขึ้น

๒. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการที่มาปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายนแดนภาคใต้ สมควรเรียนรู้ข้อห้ามและข้อควรปฏิบัติในการปฏิบัติหน้าที่ ที่ได้กำหนดขึ้นภายใต้หลักการสิทธิมนุษยชนและการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักสากล ตลอดจนการคำนึงถึงวัฒนธรรม วิถีชีวิต และอัตลักษณ์ของประชาชนในพื้นที่ ดังนั้น จึงควรมีการกำชับ ให้เจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เพื่อมิให้มีการปฏิบัติที่เป็นการละเมิดกฎหมายหรือหลักการสิทธิมนุษยชนในทุกกรณี

๓. กระบวนการซักถามผู้ต้องสงสัยของเจ้าหน้าที่ทั้งในเชิงด้านการข่าว การแสวงหาข้อมูล หรือการปรับทัศนคติ จะต้องกระทำโดยไม่สร้างเงื่อนไขที่ไม่เป็นธรรม และไม่ใช้วิธีการที่รุนแรง เช่น การข่มขู่ทรมาน การซักถามโดยใช้ระยะเวลายาวนาน หรือการกดดันทางจิตใจด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูล เป็นต้น นอกจากนี้ควรมีนักจิตวิทยา หรือจิตแพทย์ ร่วมมอยู่ด้วยหรือคลุกคลีกับกลุ่มผู้ต้องสงสัยหรือถูกควบคุมตัวด้วย

๔. การดูแลผู้ต้องสงสัยในระหว่างการควบคุมของเจ้าหน้าที่ เมื่อมีการเชิญตัวผู้ต้องสงสัยมาซักถามและควบคุมตัว จะต้องมีการดูแลและคุ้มครองความปลอดภัยมิให้เกิดการกระทำอันตรายต่อชีวิตและร่างกาย ไม่ว่าจะเป็นการกระทำด้วยตนเองหรือถูกกระทำด้วยวิธีการใด ๆ เกิดขึ้นอีก

จากข้อสังเกตดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการชายนแดนภาคใต้เห็นว่า หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะรับไปเป็นแนวปฏิบัติ และกำชับให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดก็จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นในการอำนวยความสะดวกความเป็นธรรมให้แก่ประชาชนในพื้นที่ได้มากยิ่งขึ้น

ท้องไม่พร้อม : สิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ กับโอกาสทางการศึกษา

กิติพร บุญอ่ำ
เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๕
สำนักส่งเสริมและประสานงานเครือข่าย

จากการแสดงความเห็นเกี่ยวกับสถาบันการศึกษาอนุญาโตให้เด็กที่ตั้งครรภ์สามารถเข้ามาศึกษาต่อได้ ผ่านการแสดงความเห็นในรายการทางโทรทัศน์มีจำนวนถึงร้อยละ ๖๙.๐๙ ที่ไม่เห็นด้วยกับการอนุญาโตให้เด็กหญิงกลับเข้ามาศึกษาต่อภายหลังคลอดบุตร ตัวเลขที่เห็นทำให้ต้องถูกคิดว่าเป็นปีการทำความเข้าใจเรื่องเพศในสังคมไทยมีมากน้อยเพียงใด รวมถึงการหยิบยื่นโอกาสทางการศึกษาของคนไทยในสังคม

มีการตั้งคำถามมากมายว่า (ร่าง) พ.ร.บ.คุ้มครองอนามัยเจริญพันธุ์ เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้ท้องก่อนเวลาอันสมควรหรือไม่ หรือส่งเสริมให้มีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน แต่กลับไม่เคยมีคำถามว่า หากผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม ไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดๆ เช่น รู้เท่าไม่ถึงการณ์ มีเพศสัมพันธ์ไม่ปลอดภัย การล่วงละเมิดทางเพศ หรือถูกระงับการรุนแรงทางเพศในรูปแบบต่างๆ จะสามารถจัดการกับปัญหาได้อย่างไร และสังคมพร้อมจะช่วยแก้ปัญหาเหล่านี้ได้มากน้อยเพียงใด

(ร่าง) พ.ร.บ. คุ้มครองอนามัยเจริญพันธุ์ มีเจตนารมณ์เพื่อมุ่งคุ้มครองสุขภาพทางเพศและสุขภาพของระบบเจริญพันธุ์อย่างสอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการตลอดช่วงชีวิตของบุคคลเพื่อกำหนดหลักการ ทิศทาง มาตรการ เครื่องมือ และเงื่อนไขสำคัญของระบบสุขภาพที่สามารถจัดการกับปัญหาอนามัยเจริญพันธุ์ได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการดำเนินงานเพื่อบำบัดฟื้นฟูบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาอนามัยเจริญพันธุ์

(ร่าง) พ.ร.บ. ฉบับนี้มีความสอดคล้องใน ๓ ประเด็นหลักได้แก่

๑. รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ระบุว่า สุขภาพหญิงในด้านสุขภาพทางเพศ และสุขภาพของระบบเจริญพันธุ์ ซึ่งมีความจำเพาะซับซ้อน และมีอิทธิพลของหญิงตลอดช่วงชีวิตต้องได้รับการส่งเสริมและคุ้มครองอย่างสอดคล้องและเหมาะสม

๒. เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่ระบุไว้ว่า คนไทยทุกเพศ ทุกวัย จะต้องมียุทธศาสตร์การเจริญพันธุ์ที่ดี และ

๓. สอดคล้องกับข้อตกลงระหว่างประเทศ โดยเฉพาะข้อตกลงที่กรุงโคโร ประเทศอียิปต์ พ.ศ.๒๕๓๗ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ จึงจำเป็นต้องมี พ.ร.บ. คุ้มครองอนามัยเจริญพันธุ์

เคยมีนักสิทธิมนุษยชนท่านหนึ่ง กล่าวไว้ว่า สุขภาพทางเพศและสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ หมายถึง สิทธิในร่างกาย สิทธิความเป็นบุคคลและสิทธิที่จะตัดสินใจอย่างเป็นอิสระ ดังนั้นสิทธิมนุษยชนของผู้หญิงที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพทางเพศและสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ จึงเป็นเรื่องของ

- การที่ผู้หญิงสามารถมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย รวมถึงเสรีภาพและความรับผิดชอบว่าจะมีเพศสัมพันธ์หรือไม่ กับใคร เมื่อไร อย่างไร และจะมีบุตรหรือไม่ เมื่อไร จะเว้นระยะห่างของบุตรนานเท่าไร

- การที่ผู้หญิงสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการคุมกำเนิด และเครื่องมือคุมกำเนิดที่มีความปลอดภัย มีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงบริการทางสุขภาพที่จะทำให้ผู้หญิงมีความปลอดภัยในการตั้งครรภ์และการคลอด รวมถึงการให้กำเนิดทารกที่สมบูรณ์ได้

มีคนจำนวนไม่น้อยที่พร้อมจะเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมเกี่ยวกับสิทธิทางเพศ แต่ก็ยังมีคนอีกจำนวนไม่น้อย ที่ยังไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลบางประการ ว่าทำไมต้องคุ้มครองสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ และการคุ้มครองดังกล่าว ก็มีใช้การส่งเสริมให้มีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องยังคงต้องเดินหน้ารณรงค์เพื่อสร้างความเข้าใจกับสังคมมากขึ้น ถึงเจตนารมณ์ของ (ร่าง) พ.ร.บ. ฉบับนี้ว่าเป็นอย่างไร และมีได้ตั้งใจสนับสนุนให้เด็กมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร แต่จะเป็นการช่วยเหลือ และคุ้มครองผู้ตั้งครรภ์ตั้งแต่วัยเจริญพันธุ์ จนถึงสิ้นสุดวัยเจริญพันธุ์ ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

ปุจฉา ความรุนแรงทางเพศ หมายถึงอะไร?

วิสัชนา ความรุนแรงทางเพศมีความหมายถึง พฤติกรรมทางเพศที่กระทำต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง **โดยบุคคลนั้นไม่ยินยอม** จากสถิติทั่วโลกและในประเทศไทยยืนยันว่า ผู้ถูกรกระทำรุนแรงทางเพศเกือบทั้งหมดคือผู้หญิงถูกรกระทำส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย และมักเป็นบุคคลที่ผู้หญิงที่ถูกกระทำรู้จักหรือคุ้นเคย โดยรูปแบบความรุนแรงมีหลากหลายตั้งแต่**การใช้วาจาข่มขู่โดยไม่มีการสัมผัส** การตามตื้อ โทรศัพทลลามก การอวดอวยวะเพศ กระทำการสำเร็จความใคร่หรือกระทำต่อหน้า รวมถึงการแสดงภาพโป๊ สื่อลามก และ**การลวนลามทางเพศโดยการสัมผัส** จนถึง**ความพยายามที่จะข่มขืน และการข่มขืน** รูปแบบของความรุนแรงทางเพศ นี้ มีโอกาสเกิดขึ้นได้เท่าๆ กัน โดยไม่จำเป็นต้องมีการพัฒนาจากความรุนแรงทางเพศในระดับน้อยไปหามาก

โดยทั่วไปแล้ว การกระทำรุนแรงทางเพศมักเกิดขึ้นโดยการบังคับจริงๆ คือ อาจเป็นการใช้อาวุธ หรือใช้กำลังที่เหนือกว่าคุณความกดดัน และบังคับ โดยอีกฝ่ายไม่ยินยอม แต่ **'การไม่ยินยอมพร้อมใจ'** ซึ่งเป็นข้อบ่งชี้สำคัญที่สุดของความรุนแรงทางเพศ อาจดูพว้าเลือนจนดูเหมือนเป็นความยินยอม เพราะเป็นผลจากการบังคับทางอ้อมไม่ว่าจะเป็นการข่มขู่คุกคามด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การใช้อำนาจหน้าที่หรือสถานภาพที่เหนือกว่าทำให้ต้องจำยอม เพราะอายุที่น้อยกว่า หรือเพศเจ็บป่วย พิการ หรือเพราะความมีเงินมา หรือถูกมอมด้วยยา

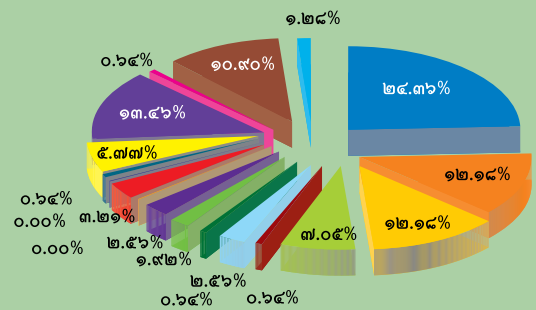
ขอขอบคุณข้อมูลจากหนังสือ ถึงเวลาต้องเข้าใจและแก้ไขความรุนแรงทางเพศ เอดส์ และท้องไม่พร้อม “ความรุนแรงทางเพศในสังคมไทยและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย” โดย ดร.กฤตยา อาชวนิจกุล

เมื่อถูกละเมิดสิทธิ ถูกเลือกปฏิบัติ ไม่ได้รับความเป็นธรรม
แจ้ง กสป. ๑๓๓๗

วิธีการร้องเรียน

- โทรศัพทสายด่วน ๑๓๓๗ หรือ ๐-๒๑๔๑-๓๘๐๐, ๐-๒๑๔๑-๓๙๐๐ หรือ โทรสารหมายเลข ๐-๒๑๔๓-๙๕๗๘
- เขียนจดหมายส่งไปที่ สำนักงานคณะกรรมการการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ อาคารบี ชั้น ๖ และ ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐
- ด้วยตนเองที่สำนักงานคณะกรรมการการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ส่งข้อความผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) ที่ help@nhrc.or.th
- ส่งเรื่องร้องเรียนผ่านองค์กรเครือข่ายด้านสิทธิมนุษยชน ตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกำหนด
- ส่งเรื่องร้องเรียนโดยตรงถึงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สถิติเรื่องร้องเรียน ระหว่างวันที่ ๑ เมษายน ถึง ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๓ รวม ๑๕๖ เรื่อง ดังนี้

๑. สิทธิในการบวการยุดิธรรม	๗. สิทธิของผู้บริโภค	๑๓. สิทธิในการสื่อสาร
๒. สิทธิในชีวิตและร่างกาย	๘. สิทธิในการศึกษา	๑๔. สิทธิทางการเมือง
๓. สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล	๙. สิทธิในการบวการปกครอง	๑๕. ได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม
๔. สิทธิชุมชน	๑๐. สิทธิทางสาธารณสุข	๑๖. เสรีภาพในการประกอบอาชีพ
๕. สิทธิที่อยู่อาศัย	๑๑. สิทธิแรงงาน	๑๗. สิทธิในการจัดการที่ดิน
๖. สิทธิในทรัพย์สิน	๑๒. เสรีภาพในการถือศาสนา	๑๘. ไม่ระบุ

รัฐสิทธิ รักสิทธิ ไม่ละเมิดสิทธิ

กรุณาส่ง

.....

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
 ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐
 อาคารบี ชั้น ๖ และ ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

ชำระค่าบริการเป็นเงินเชื่อ
 ใบอนุญาตเลขที่ ๙/๒๕๕๒
 ปณฝ.ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ

จัดพิมพ์เผยแพร่โดย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
 หากต้องการข้อมูล ข้อเสนอแนะและบอกรับมุมมองสิทธิ WIS ! ติดต่อ :

สำนักส่งเสริมและประสานงานเครือข่าย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ อาคารบี ชั้น ๖ และ ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐
 โทรศัพท ๐ ๒๑๔๑ ๓๘๐๐, ๐ ๒๑๔๑ ๓๙๐๐ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๗๕

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ promotenetwork @ nhrc.or.th หรืออ่าน **มุมมองสิทธิ** ได้ที่ www.nhrc.or.th